

De executeur-testamentair

Onder het oude erfrecht was het mogelijk om bij testament of codicil een executeur-testamentair aan te stellen.

Een executeur-testamentair, kortweg aangeduid als executeur, kan onder het huidige erfrecht (in werking getreden 1 januari 2003) alleen nog bij testament worden benoemd.

De mogelijkheid om een executeur bij codicil aan te wijzen is dus per 1 januari 2003 vervallen. Een executeursbenoeming bij codicil van vóór 1 januari 2003 blijft echter ook na die datum geldig.

Een executeur is een vertrouwenspersoon van de erflater, iemand die alle zaken na het overlijden afhandelt. Het voordeel van het benoemen van een executeur is dat derden slechts met één persoon te maken hebben en niet met alle erfgenamen gezamenlijk, en dat direct na het overlijden alle noodzakelijke handelingen kunnen worden verricht.

Onder het oude erfrecht konden kinderen van de overledene zich tegen de benoeming van een executeur verzetten; onder het huidige erfrecht moet de executeur in beginsel wel door de kinderen worden geduld. Er zal derhalve wellicht meer gebruik worden gemaakt van de mogelijkheid om een executeur te benoemen.

De bevoegdheden van de executeur kunnen onder het huidige erfrecht worden uitgebreid.

Er zijn drie "soorten" executeurs:

- de "begrafenisexecuteur": iemand die alleen de uitvaart van de overledene mag regelen;
- de "beheerseexecuteur": iemand die -naast het bovenstaande- tot taak heeft het beheren van de goederen van de nalatenschap en het voldoen van de schulden van de nalatenschap;
- de "executeur-afwikkelingsbewindvoerder": een combinatie van de hiervoor genoemde beheerseexecuteur en bewindvoerder.

Deze laatste "soort" executeur kan zeer vergaande bevoegdheden hebben, bijvoorbeeld het bepalen hoe de nalatenschap wordt verdeeld en het beheer over de goederen.

De kinderen behoeven laatstgenoemde executeur echter niet te dulden.

Indien men een executeur heeft benoemd vóór 1 januari 2003 en na 1 januari 2003 overlijdt, wordt ervan uitgegaan dat met die executeur de beheerseexecuteur is bedoeld.

Zolang de executeur in functie is, is hij de enige die zelfstandig over de goederen van de nalatenschap kan beschikken. Hij is degene die bijvoorbeeld bepaalt het huis te verkopen of over de effectenportefeuille te beschikken, maar hij moet wel overleggen met de erfgenamen. Verder moet hij de erfgenamen alle door hen gewenste inlichtingen geven. De erfgenamen kunnen alleen beheers- en beschikkingshandelingen verrichten met medewerking van de executeur of met machtiging van de rechter.

Bij testament kan van deze wettelijke regeling worden afgeweken.

Men kan bijvoorbeeld bepalen dat de executeur niet in overleg hoeft te treden of dat de executeur juist wel toestemming nodig heeft van de erfgenamen voor het te gelde maken van goederen van de nalatenschap.

Men kan in plaats van één executeur, ook twee of meer executeurs benoemen. Tenzij in het testament anders wordt bepaald, kan in dat geval ieder van hen alle werkzaamheden alleen uitvoeren.

De executeur heeft de bevoegdheid de boedelnotaris aan te wijzen, ook indien de erfgenamen het hier niet mee eens zouden zijn.

De beloning van de executeur bedroeg onder het oude erfrecht 2,5% van de ontvangsten en 1,5% van de uitgaven. Onder het huidige erfrecht is dat eenvoudiger: 1% van het vermogen (dat is het totale bezit minus alle schulden) van de overledene op het moment van zijn overlijden, ongeacht de hoeveelheid werkzaamheden die de executeur uitvoert.

Mocht er sprake zijn van twee of meer executeurs dan dienen zij dit bedrag samen te delen.

Als er sprake is van een gecompliceerd vermogen en/of nogal wat schulden kan deze beloning aan de lage kant zijn.

Bij testament kan van de in de wet geregelde beloning worden afgeweken.

Voor het geval in een testament dat is gemaakt vóór 1 januari 2003 bepaald zou zijn dat de beloning van de executeur geschiedt "volgens de wet" en de erflater na 1 januari 2003 overlijdt, zal daarvoor gelezen dienen te worden de "oude" wet, dus 2,5% van de ontvangsten en 1,5% van de uitgaven.

Indien een executeur overlijdt wordt zijn taak niet overgenomen door zijn erfgenamen.

Het is dus nuttig dat, indien men bij testament een executeur benoemt, ook een opvolgend executeur wordt benoemd of een regeling wordt getroffen zodanig dat de rechter een nieuwe executeur benoemt ingeval de huidige executeur komt te ontbreken.